

Melania Dereszyńska-Romaniuk

melaroma85@gmail.com

Akta polskich organizacji, stowarzyszeń i związków przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Bydgoszczy¹

Abstract

**Files of Polish organizations, associations and societies held at the resources
the National Archives in Bydgoszcz**

Files of Polish organizations, associations and societies account for only a small percentage of archives held at the National Archives in Bydgoszcz. Their conservation status in terms of quantity varies, limiting research possibilities concerning their structure and activity. Files of every organization, association and society create an independent archival group. Each of them has been provided with information on archival support making possible navigation among archives. Files that are stored only in part are included in a collection of remnants, comprising files of several organizations that have remained in a residual form. All information on archives presented are available in an online version on the portal Search in Archives available on the website of the National Archives in Bydgoszcz. The presented files, despite their residual nature, frequently serve as unique historical sources; however, they encourage expansion of searches by complementary archives containing important information on many organizations,

¹ Informator o zasobie archiwalnym Archiwum Państwowego w Bydgoszczy, red. M. Dereszyńska-Romaniuk, Bydgoszcz 2013(passim); ZOSIA – Zintegrowany System Informacji Archiwalnej; serwis internetowy Szukaj w Archiwach.

associations and societies, e.g. files of state administration authorities and bodies due to their role in supervision over activity.

Keywords: Bydgoszcz, National Archives, resources, files of Polish organizations, associations and societies

Samoistne akta polskich organizacji, stowarzyszeń i związków stanowią zaledwie niewielki procent archiwaliów przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Bydgoszczy. Bardzo zróżnicowany jest ich ilościowy stan zachowania. Liczą od jednej do kilku, niekiedy kilkunastu lub kilkudziesięciu jednostek archiwalnych. Zróżnicowany stopień zachowania wspomnianych archiwaliów określił możliwości badawcze w zakresie poznania struktury i działalności interesujących nas instytucji. Akta każdej organizacji, stowarzyszenia, związku tworzą samodzielny zespół archiwalny, który został zaopatrzony w informację o pomocy archiwalnej umożliwiającej poruszanie się w obrębie dokumentów. Najczęściej jest to spis zdawczo-odbiorczy lub spis roboczy stanowiący systematyczny wykaz jednostek lub inwentarz książkowy zazwyczaj zaopatrzony we wstęp historyczny. Z akt zachowanych jedynie fragmentarycznie tworzą z reguły zbiór szczątków zespołów, obejmujący akta kilku organizacji zabezpieczone w takiej szczątkowej postaci. Wszystkie informacje o prezentowanych archiwaliach są dostępne w wersji on-line na portalu *szukaj w archiwach*, dostępnym na stronie internetowej Archiwum Państwowego w Bydgoszczy. Prezentowane akta, pomimo szczątkowego zachowania, często posiadają walor wyjątkowego źródła historycznego, które jako jedyne odnotowuje istnienie instytucji, zwłaszcza w odniesieniu do organizacji już dawno nieistniejących. Szczątkowy na ogół charakter samoistnych akt organizacji i stowarzyszeń skłania jednak do rozszerzenia kwerendy źródłowej o archiwalia zawierające istotne informacje na temat wielu organizacji, stowarzyszeń i związków. Z pewnością są one źródłem komplementarnym. Na pewno będą to akta władz i organów administracji państwowej wszystkich szczebli z racji wykonywanego nadzoru, partii i stronnictw politycznych, sądownictwa i prokuratury oraz organów samorządu zawodowego i gospodarczego z różnych względów uczestniczących w życiu społecznym obywateli.

Zgromadzone archiwalia zaprezentowano w grupach rzeczowych, uwzględniając dziedzinę, obszar i specyfikę działalności poszczególnych organizacji. Zastosowano jednolity sposób opisu każdego z zespołów. Zespoły lepiej zachowane lub spuścizny organizacji o szczególnym znaczeniu społecznym poprzedzono krótką notą historyczno-ustrojową. Podano zakres chronologiczny zachowanej dokumentacji, a także rozmiary zespołu wyrażone liczbą jednostek archiwalnych. Opisano zawartość każdego zespołu, a w przypadku zespołów większych

rozmiarów – treść poszczególnych jego części. Przy tych, które stanowią dokumentację archiwalną organizacji lub stowarzyszeń o rozbudowanej strukturze terytorialnej zastosowano opis zbiorczy, jednolity dla właściwego szczebla w hierarchii organizacyjnej, np. na poziomie powiatu lub miasta. Przy każdym opisie umieszczano informację o pomocy informacyjno-ewidencyjnej dla zespołu.

Przegląd źródeł archiwalnych

I. Społeczno-polityczne

Liga Polska została utworzona w 1948 r. Wyróżniała się rozbudowaną strukturą, trafiała nawet do poszczególnych parafii. Realizowała program pracy organicznej i solidaryzmu narodowego – równouprawnienie języka polskiego i religii katolickiej, szerzenie oświaty i czytelnictwa, zakładanie polskich bibliotek, podnoszenie kultury rolnej. Koniec działalności Ligi Polskiej nastąpił w 1950 r., po zaostrzeniu przepisów o stowarzyszeniach politycznych.

Liga Polska w Świeciu 1848-1850 (16 j.a.)

Akta Kasy Powiatowej Ligi Polskiej w Świeciu (1846-1850) (2 j.a.): protokół zjazdu lig powiatowych, listy i składki członkowskie

Ligi miejscowe (1848-1850) (14 j.a.): organizacje (Drzycim, Gruczno, Jeżewo, Komorsk, Lubień, Nowe, Przysiersk, Serock, Świekatowo, Wierzchy-korespondencja)

inwentarz książkowy

II. Społeczno-kulturalne

Związek Zawodowy Polskich Artystów Plastyków Oddział Pomorski (Związek Zawodowy Polskich Artystów Plastyków Zarząd Okręgu) został powołany 12 IV 1945 r. na bazie działającego od 18 IV 1935 r. Związku Zawodowego Plastyków Pomorskich w Bydgoszczy. Okręgowi podporządkowano zarządy w Bydgoszczy, Olsztynie i Toruniu. W latach 1957-1959 usamodzielniały się oddziały w Olsztynie i Toruniu. Do głównych zadań należało: upowszechnianie sztuk plastycznych, organizacja wystaw, konkursów, plenerów, rozwój ruchu amatorskiego, wymiana artystyczna, ochrona praw twórczych i materialnych artystów plastyków oraz działalność wydawnicza; Od 13 XII 1981 r. do 30 IV 1982 r. działalność związku została zawieszona. 20 VI 1983 r. nastąpiło rozwiązanie związku. ZPAP reaktywowano w 1990 r.

Związek Polskich Artystów Plastyków Zarząd Okręgowy w Bydgoszcy [1935-1939] 1945-1983 (427 j.a.)

organizacja, zarząd, rada artystyczna, komisje (protokoły posiedzeń), członkowie (ankiety), finanse, majątek, plenery i wystawy (materiały, katalogi, fotografie, notatki prasowe)

inwentarz książkowy

Polski Związek Zachodni był kontynuatorem, utworzonego w 1921 r., Związku Obrony Kresów Zachodnich. W terenie działały zarządy okręgowe związku. Do głównych zadań związku należały: integracja terenów północno-zachodnich, repolonizacja, utrzymanie granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej, akcje przesiedleńcze i osadnicze na Ziemiach Zachodnich i Północnych oraz działalność wydawnicza i propagandowa. W kwietniu 1950 r. związek został włączony do Ligi Morskiej. Wznowił działalność w 1989 r.

Polski Związek Zachodni Zarząd Okręgowy w Bydgoszcy 1945-1949 (238 j.a.)

organizacja, ankiety weryfikacyjne członków, majątek, subwencje, repatriacja, poszukiwania osób, ekshumacje, wysiedlanie Niemców, rehabilitacja, osiedlanie na Ziemiach Zachodnich, współpraca z organizacjami społecznymi i gospodarczymi, akcje kulturalno-oświatowe, wiece, obchody świąt, prasa i wydawnictwa propagandowe, pomoc społeczna

inwentarz książkowy

Towarzystwo Rozwoju Ziem Zachodnich było kontynuacją działalności PZZ. 27 IX 1958 r. ukonstytuowała się Rada Okręgu Bydgoskiego TRZZ w Toruniu (od 1965 r. siedziba w Bydgoszcy). Do głównych zadań związku należały: integracja terenów północno-zachodnich, repolonizacja, utrzymanie granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej, akcje przesiedleńcze i osadnicze na Ziemiach Zachodnich i Północnych oraz działalność wydawnicza i propagandowa. Rozwiązanie towarzystwa nastąpiło 6 XII 1970 r.

Towarzystwo Rozwoju Ziem Zachodnich Zarząd Wojewódzki w Bydgoszcy 1958-1970 (67 j.a.)

organizacja, posiedzenia zarządu i kół, finanse, działalność, obchody Tygodnia Ziem Zachodnich

inwentarz książkowy

TRZZ zarządy powiatowe i miejskie:

(posiedzenia zarządów i kół, finanse, materiały z działalności)

Bydgoszcz 1956-1969 (2 j.a.); **Bydgoszcz (zarząd miejski) 1959-1970** (5 j.a.); **Grudziądz 1961-1970** (4 j.a.); **Sępólno Kraj. 1962-1970** (2 j.a.); **Szubin 1962-1970** (1 j.a.); **Toruń (zarząd powiatowy i miejski) 1960-1963** (1 j.a.)

inwentarze książkowe

Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne w Bydgoszczy zostało zarejestrowane 10 X 1961 r. Jego zadaniem była współpraca i kontakty z instytucjami kulturalnymi, opieka nad twórcami, inspirowanie i wspieranie różnych dziedzin sztuki. Zadania statutowe towarzystwo realizowało przez sekcje stałe – wydawniczą, literacką, plastyczną, muzyczną, teatralną, filmową, bibliofilską i twórczości ludowej oraz sekcje tymczasowe.

Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne w Bydgoszczy 1961-2008
(350 j.a.)

organizacja, finanse, popularyzacja twórczości ludowej, imprezy kulturalno-oświatowe (wystawy, sesje filmowe i literackie), ogniska artystyczne, wydawnictwa

inwentarz książkowy

Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Bydgoskiej utworzono w 1963 r. na bazie, istniejącego od 1958 r., chóru chłopięcego działającego przy Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy. W składzie ok. 120 osób – chórzystów, tancerzy, muzyków. Zespół popularyzuje kulturę regionalną.

Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Bydgoskiej w Bydgoszczy 1958-1981 (9 j.a.)

1. Bydgoski Chór Chłopięcy: organizacja, rekrutacja członków (rekrutacja), koncerty, plakaty i afisze, kronika

2. Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Bydgoskiej: zarząd (posiedzenia), walne zgromadzenia, wykaz członków zespołu, koncerty, odznaczenia, fotografie strojów, recenzje

spis roboczy

Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej zostało utworzone 1 XII 1969 r. przez połączenie Towarzystwa Szkół Świeckich i Stowarzyszenia Ateistów i Wolnomyślicieli. 3 XII 1969 r. ukonstytuował się Zarząd Wojewódzki TKKS

w Bydgoszczy. Organami niższego szczebla były zarządy powiatowe i miejskie (miejsko-gminne). Głównym zadaniem towarzystwa było upowszechnianie światopoglądu marksistowskiego, laicyzacja życia społecznego, odczyty, kursy i szkolenia, wydawnictwa. Na przełomie lat 1989/1990 zaprzestanie działalności towarzystwa (brak daty formalnej likwidacji).

Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy

1957-1989 (135 j.a.)

- **Towarzystwo Szkół Świeckich Oddział w Bydgoszczy (1962-1989)** (122 j.a.): organizacja, statut, zjazdy wojewódzkie, zarząd i posiedzenia prezydium, wykazy członków, sprawozdania z działalności, bilanse, organizacje terenowe, szkolenia, konkursy, turnieje

- **Towarzystwo Szkół Świeckich Oddział w Toruniu (1957-1969)** (6 j.a.): organizacja, zjazd sprawozdawczo-wyborczy, posiedzenia plenarne, składy osobowe, sprawozdania z działalności

- **Stowarzyszenie Ateistów i Wolnomyślicieli Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy (1959-1966)** (7 j.a.): organizacja, konferencja sprawozdawczo-wyborcza, posiedzenia, zjazdy, komisje, sprawozdania z działalności

spis roboczy

III. Oświatowo-edukacyjne

Towarzystwo Czytelni Ludowych zostało utworzone w Poznaniu w 1880 r. W 1905 r. zorganizowano biuro stałe, a w 1920 r. – sekretariat okręgowy w Grudziądzu. W terenie działały komitety powiatowe. Towarzystwo zajmowało się szerzeniem oświaty i kultury narodowej, zakładaniem bibliotek, czytelni, muzeów i uniwersytetów ludowych, organizowaniem odczytów, wieczornic i kursów.

Towarzystwo Czytelni Ludowych w Grudziądzu 1906-1939 (144 j.a.)

- **Sekretariat TCL na Pomorze w Grudziądzu** (46 j.a.): organizacja, okólniki, odezwy, sprawozdania z działalności, kontrole, Dar Narodowy, obchody świąt, pamiątki, historia towarzystwa, notatki prasowe

- **Komitety Powiatowe TCL na Pomorzu** (43 j.a.): sprawozdania z działalności, kontrole bibliotek komitetów w powiatach

- **Akta i księgi finansowo-księgowe** (19 j.a.): majątek i finanse (sprawozdania, dokumentacja, inwentarze), inwentarz biblioteki i archiwum miejskiego w Grudziądzu

- **Akta i księgi Komitetu Powiatowego TCL w Grudziądzu** (11 j.a.): protokoły posiedzeń, sprawozdania z działalności, loterie, notatki prasowe

- **Biblioteka i Czytelnie TCL (Grudziądz, Topolno)** (25 j.a.): biblioteka (inventarze, katalogi, spisy książek, artykuły o towarzystwie)

inventarz książkowy

Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych RP utworzono w październiku 1945 r. na bazie założonego w 1923 r. Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego. W lipcu 1948 r. powołano w Bydgoszczy zarząd wojewódzki towarzystwa (dotychczas delegatura). 10 XII 1948 r., przez połączenie TUR z TUL RP, powstało Towarzystwo Uniwersytetów Robotniczych i Ludowych. Towarzystwo prowadziło działalność oświatową, kulturalną i samokształceniową w środowisku robotniczym, dbało o rozwój amatorskiego ruchu artystycznego.

Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy 1945-1950 (26 j.a.)

statut, posiedzenia zarządu, plany i sprawozdania z działalności, budżety, bilanse, dłużnicy, wierzyciele, protokoły zdawczo-odbiorcze placówek

spis roboczy

Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych Rzeczypospolitej Polskiej Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy 1948-1949 (9 j.a.)

protokoły posiedzeń, składy osobowe, ośrodki rolne – protokoły zdawczo-odbiorcze, likwidacja

inventarz książkowy

Uniwersytet Ludowy w Lubaszczu, pow. Wyrzysk 1946-1950 (6 j.a.)

słuchacze, egzaminy, świadectwa, bilanse, protokół zdawczo-odbiorczy

spis roboczy

Uniwersytet Ludowy w Mlewcu, pow. Golub-Dobrzyń 1947-1951 (3 j.a.)

organizacja, egzaminy, świadectwa, protokół zdawczo-odbiorczy gospodarstwa rolnego

spis roboczy

Towarzystwo Wiedzy Powszechnej zostało utworzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 5 V 1950 r., jako stowarzyszenie wyższej użyteczności publicznej. W dniu 8 IX 1950 r. ukonstytuował się Zarząd Wojewódzki TWP w Bydgoszczy. Towarzystwo upowszechniało osiągnięcia nauki i techniki, kultury, dbało o rozwój czytelnictwa.

Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy 1950-1976

(33 j.a.)

organizacja, protokoły posiedzeń, plany i sprawozdania z działalności, bilanse, wykazy uniwersytetów

inwentarz książkowy

Spółeczne Towarzystwo Edukacyjne w Bydgoszczy osobowość prawną uzyskało 26 II 1990 r. Pierwszą szkołą towarzystwa było I Spółeczne Liceum Ogólnokształcące w Bydgoszczy. Towarzystwo było inicjatorem utworzenia Krajowego Forum Oświaty Niepublicznej powołanej 8 II 1992 r. (osobowość prawna w 2000 r.). Zadaniem towarzystwa był rozwój szkolnictwa niepublicznego, tworzenie niezależnych od administracji oświatowej form edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych.

Spółeczne Towarzystwo Edukacyjne w Bydgoszczy 1990-2000 (1 j.a)

kronika

spis zdawczo-odbiorczy

IV. Sportowe

Polski Związek Motorowy został powołany w 1950 r. W terenie działały jego zarządy okręgowe. W okręgu bydgoskim utworzono Automobilklub Bydgoski, a w 1961 r. Okręgowe Biuro Turystyki. 31 XII 1973 r. z zarządu bydgoskiego PZM w Bydgoszczy wyodrębniono zespół działalności gospodarczej PZM. Do jego zadań należała popularyzacja sportu motorowego, szkolenie kierowców, wycieczki turystyczne, obsługa ruchu turystycznego, popularyzacja sportu motorowego.

Polski Związek Motorowy Zarząd Okręgu w Bydgoszczy 1952-1972 (232 j.a.)

statut, organizacja, protokoły posiedzeń, plany, sprawozdania i analizy – z działalności, finansów, zatrudnienia, szkoleń; imprezy sportowe, Okręgowe Biuro Turystyki, Klub Turysty Motorowego, kontrole, rada zakładowa, notatki prasowe

inwentarz książkowy

V. Kombatanckie

Związek Inwalidów Wojennych został utworzony w 1919 r. Po II wojnie światowej wznowił działalność. 13 XI 1945 r. ukonstytuował się w Bydgoszczy Tymczasowy Zarząd Okręgu Pomorskiego. W 1950 r. związek zawiesił działalność, by wznowić ją w 1956 r.

Związek Inwalidów Wojennych Okręg w Bydgoszczy 1925-1950 (426 j.a.)
organizacja okręgu i kół terenowych, członkowie, finanse, inwalidzi, rejestracja wdów i sierot, koncesje na prowadzenie kiosków, kursy zawodowe, zapomogi, opieka lekarska, imprezy kulturalno-oświatowe, akta osobowe
inwentarz książkowy

Komitet Uczczenia Ofiar Mordów Hitlerowskich w Bydgoszczy działał od 16 V 1945 r. do 19 IX 1949 r. Prowadził ewidencję pomordowanych, poszukiwał mogił, udzielał pomocy dla wdów i sierot, organizował wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

Okręgowy Komitet Uczczenia Ofiar Mordów Hitlerowskich w Bydgoszczy 1945-1950 (35 j.a.)
posiedzenia, ewidencja członków i podopiecznych, wykazy grobów, zbiórki, zapomogi
inwentarz książkowy

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację powstał we wrześniu 1949 r. (przymusowe zjednoczenie 11 organizacji kombatanckich i więźniów obozów hitlerowskich). Był stowarzyszeniem wyższej użyteczności publicznej. W terenie działały zarządy okręgowe (wojewódzkie), powiatowe i koła terenowe. Po likwidacji utworzono w kwietniu 1990 r. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych. ZBoWiD realizował cele polityczne władzy.

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy 1947-1979 (225 j.a.)
zarząd okręgu i zarządy podległe, zjazdy delegatów (posiedzenia, protokoły), wykazy członków, plany i sprawozdania z działalności, finanse (sprawozdania, budżety), podległe jednostki (kontrole)
spis zdawczo-odbiorczy

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację Zarząd Powiatowy w Nakle, pow. Wyrzysk 1950-1969 (11 j.a.)

organizacja, ewidencja członków, działalność, plany i sprawozdania z działalności, powstańcy wielkopolscy (wykaz)

spis zdawczo-odbiorczy

VI. Opiekuńczo-charytatywne

Polski Czerwony Krzyż został powołany 27 IV 1919 r. (do 1927 r. Polskie Towarzystwo Czerwonego Krzyża). Był stowarzyszeniem wyższej użyteczności, posiadającym swoje organy terenowe – zarządy powiatowe, miejskie i koła. Od 1948 r. nastąpiło przejmowanie przez państwo zakładów leczniczych, stacji i punktów krwiodawstwa. Zasady funkcjonowania PCK określono w ustawie z 16 XI 1964 r. Do zadań PCK należało prowadzenie biur informacji i poszukiwań, zakładów leczniczych, poszukiwanie zaginionych i pomoc poszkodowanym, szkolenia, organizacja krwiodawstwa, promocja zdrowia.

Polski Czerwony Krzyż Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy 1932-1960

(1021 j.a.)

organizacja, finanse, osoby cywilne, żołnierze i jeńcy (ewidencja), repatriacja, powroty z ZSRR, ludność niemiecka, poszukiwania osób, wywozy Polaków, rejestry poległych, wykazy grobów, ekshumacje, akcje sanitarno-porządkowe

spis zdawczo-odbiorczy, indeks osobowy

Zrzeszenie Katolickie „Caritas” rozpoczęło działalność na mocy ustawy z 11 III 1932 r. *o prywatnych szkołach i zakładach wychowawczych*. Do 1950 r. pozostawało organizacją Kościoła katolickiego. Okręg bydgoski „Caritas” został powołany w październiku 1945 r., a jego władze – Rada Okręgowa w czerwcu 1946 r. Na mocy zarządzenia z 23 I 1950 r. nastąpił przymusowy zarząd zrzeszenia się. Placówki wychowawcze i opiekuńcze były prowadzone przez zgromadzenia zakonne pod zarządem, przekształconego w organizację społeczną, Zrzeszenia Katolików „Caritas”. Zrzeszenie skupiało osoby duchowne i świeckie. Do zadań „Caritasu” należała pomoc stała i doraźna dla ubogich, tworzenie przedszkoli, zakładów opiekuńczych i wychowawczych. Od 1954 r. odbywało się przejmowanie zakładów „Caritasu” przez wydziały oświaty lub zdrowia prezydium rad narodowych. W listopadzie 1962 r. nastąpiła likwidacja Oddziału Wojewódzkiego „Caritas” w Bydgoszczy (ustawa z 15 VII 1961 r. *o rozwoju oświaty i wychowaniu*). Placówki wychowawcze i oświatowe „Caritasu” zostały przejęte przez władze

oświatowe. Właściwy dla woj. bydgoskiego oddział wojewódzki zrzeszenia znajdował się w Poznaniu.

Zrzeszenie Katolickie „Caritas” Oddział Wojewódzki w Bydgoszczy 1945-1962

(591 j.a.)

organizacja, szkolenia, domy dziecka i przedszkola (spisy), kościoły, wykazy księży, obchody świąt, poszczególne placówki (działalność), akta osobowe
inwentarz książkowy

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci było organizacją społeczną i opiekuńczo-wychowawczą, utworzoną w 1949 r. Wśród zadań towarzystwa wymienić trzeba organizowanie placówek, akcje opiekuńczo-wychowawcze.

Wojewódzki Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży w Toruniu 1936-1939

(80 j.a.)

- **Organizacja i działalność** (16 j.a.): statut, okólniki i zarządzenia, protokoły posiedzeń, działalność (sprawozdania), inwentura

- **Organizacja i działalność komitetów miejskich i powiatowych** (32 j.a.): zebrania (protokoły), działalność (plany i sprawozdania), lustracje, komitety terenowe (działalność)

- **Pomoc dla dzieci i młodzieży** (16 j.a.): świetlice, dożywianie, zakup przyborów szkolnych i odzieży

- **Kolonie letnie** (15 j.a.): organizacja, finanse (sprawozdania)

- **Kongres Dziecka** (1 j.a.): uchwały, korespondencja

inwentarz książkowy

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Wyrzysku 1959-1973 (6 j.a)

posiedzenia, plany, sprawozdania z działalności, obchody Międzynarodowego Dnia Dziecka

spis zdawczo-odbiorczy

VII. Gospodarcze

Pomorskie Towarzystwo Rybackie w Bydgoszczy zostało reaktywowane 8 IX 1945 r. Była to kontynuacja działalności, powołanego 16 VIII 1929 r., Wielkopolskiego i Pomorskiego Towarzystwa Rybackiego. Od 26 II 1948 r. siedziba mieściła się w Bydgoszczy. Zadaniem towarzystwa była obrona interesów rybackich. Rozwiązanie towarzystwa nastąpiło 31 XII 1949 r.

Pomorskie Towarzystwo Rybackie w Bydgoszczy 1945-1949 (16 j.a.)

posiedzenia zarządu, wykazy członków, działalność kół (plany, sprawozdania), obwody rybackie, dyplomy, zjazdy rybackie

inwentarz książkowy

Stowarzyszenie Architektów Polskich było kontynuacją, założonego w 1934 r. Stowarzyszenia Architektów Polskich RP. Obecna nazwa obowiązywała od 1952 r. Stowarzyszenie zajmowało się organizacją konkursów, seminariów, wystaw zbiorowych, zarządzaniem prawami autorskim oraz ochroną zawodu.

Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział w Bydgoszczy. Pracownia Usług Architektonicznych 1987-1990 (4 j.a.)

projekty (modernizacja, restytucja zabytków, adaptacje)

spis zdawczo-odbiorczy

VIII. Zawodowe

Związek Straży Pożarnych RP został reaktywowany w listopadzie 1945 r. Do głównych zadań związku należała ochrona przeciwpożarowa i szkolenie pożarnicze. Likwidacja związku nastąpiła na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 24 X 1949 r.

Wojewódzki Oddział Powiatowy w Świeciu 1945-1950 (5 j.a.)

organizacja, ćwiczenia, raporty o pożarach

inwentarz książkowy

IX. Środowiskowe

Bractwa Strzeleckie (Kurkowe) swoje początki datują na średniowiecze. Statuty bractw w Bydgoszczy zatwierdzane były przez królów polskich – pierwszy z 1692 r. przez Jana III Sobieskiego. Od 1840 r. była konieczna przynależność do ogólnoniemieckiego Związku Bractw Strzeleckich. W 1922 r. zostało powołane w Poznaniu Zjednoczenie Bractw Strzeleckich, a w 1926 r. wyodrębniło się w okręgu bydgoskim 28 niezależnych bractw. Kres działalności bractw położył wybuch II wojny światowej.

Bractwo Kurkowe w Bydgoszczy [Schützenverein Bromberg] 1652-1939 (138 j.a)

- **Okres staropolski** (3 j.a.): potwierdzenie wilkierza bractwa (przywileje Jana III, Augusta II, Augusta III)

- **Okres zaboru** (41 j.a.): statuty, walne zebrania, rada honorowa, kontakty z bractwami, notatki prasowe, finanse, nieruchomości, budowa strzelnicy, wypisy z akt gruntowych, dzierżawy, utrzymanie ogrodów, kontrole, imprezy kulturalne (zabawy, bale maskowe, zawody o tytuł króla, plakaty)

- **Okres międzywojenny** (88 j.a.): statuty, regulaminy, wpis do rejestru sądowego, zarząd (wybory), walne i plenarne zebrania, sąd honorowy, finanse i majątek, prawa i przywileje króla kurkowego, uroczystości bractwa, strzelania, kontakty z bractwami i organizacjami, ubezpieczenia, notatki prasowe

- **Fotografie** (6 j.a.): insygnia króla kurkowego, uroczystości, albumy (129 fotografii)

inwentarz książkowy

Zjednoczenie Kurkowych Bractw Strzeleckich RP Okręgu Bydgoskiego w Bydgoszczy 1926-1939 (51 j.a.)

komunikaty, zarząd, protokoły posiedzeń, sprawozdania ze zjazdów delegatów, członkowie (zarząd, komisja rewizyjna, rada honorowa), budżety, składki, bractwa (organizacja, kwestionariusze ewidencyjne, strzelanie okręgowe i kongresowe), procesy, sprawy honorowe, ubezpieczenia na życie

inwentarz książkowy

Towarzystwo Przyjaciół Niewidomych Zarząd Główny w Bydgoszczy zostało utworzone w 1965 r. Do 1971 r. działało pod nazwą Towarzystwo Przyjaciół Ośrodka Rehabilitacji i Szkolenia Zawodowego w Bydgoszczy. Do zadań towarzystwa należało poradnictwo zawodowe, rehabilitacja i szkolenia, pomoc w zatrudnianiu, integracja. W 1991 r. towarzystwo samo się rozwiązało.

Towarzystwo Przyjaciół Niewidomych Zarząd Główny w Bydgoszczy 1965-1991 (25 j.a.)

organizacja, członkowie (rejestr), działalność (plany, sprawozdania), inwestycje, kontrole, likwidacja towarzystwa, notatki prasowe

inwentarz książkowy

Polski Komitet Obrońców Pokoju został powołany w 1949 r. (od 1958 r. Ogólnopolski Komitet Pokoju). Był organizacją społeczną, powiązaną z międzynarodowym ruchem obrońców pokoju. Prowadził działalność propagandową,

walka o pokój, zaangażowany w Apel sztokholmski i Narodowy Plebiscyt Pokoju, pomoc dla dzieci koreańskich.

Wojewódzki Komitet Obrońców Pokoju w Bydgoszczy 1949-1952 (47 j.a.)
organizacja, koła terenowe (działalność, sprawozdania), pomoc dla dzieci koreańskich, Narodowy Plebiscyt Pokoju, Apel sztokholmski
inwentarz książkowy

Miejski Komitet Obrońców Pokoju w Bydgoszczy 1950-1953 (19 j.a.)
posiedzenia, skład osobowy zarządu, działalność (sprawozdania), ławnicy, odbudowa Warszawy, pomoc dla Korei, Apel sztokholmski
spis roboczy

Powiatowa Rada Kobiet w Wyrzysku 1967-1973 (3 j.a.)
gromadzkie rady kobiet (ewidencja, posiedzenia), komitety samorządu mieszkańców
spis zdawczo-odbiorczy

Komitet Organizacyjny Zjazdu Wychowanków Państwowego Gimnazjum Klasycznego w Bydgoszczy 1985-1997 (103 j.a.)
organizacja, działalność, akta członków
spis roboczy

Spoleczny Komitet Przeciwalkoholowy Oddział Powiatowy w Wyrzysku 1961-1971 (3 j.a.)
organizacja, działalność
spis roboczy

X. Fundusze społeczne

Towarzystwo Burs i Stypendiów zostało utworzone w czerwcu 1946 r. jako stowarzyszenie wyższej użyteczności publicznej. 3 VIII 1946 r. (urzędowa rejestracja 26 I 1947 r.) powołano Oddział Wojewódzki TBiS w Toruniu. W terenie oddziały powiatowe. Towarzystwo inicjowało zbiórki funduszy na budowę i prowadziło bursy i biblioteki, starało się o stypendia dla niezamożnej młodzieży szkolnej robotniczo-chłopskiej. Towarzystwo zakończyło działalność 18 II 1952 r.

Oddział Wojewódzki Towarzystwa Burs i Stypendiów w Toruniu 1946-1952 (37 j.a.)

organizacja, okólniki i zarządzenia, zarządy, posiedzenia komisji i koła, ewidencja zarządów powiatowych, działalność oddziału wojewódzkiego i placówek terenowych (plany i sprawozdania), prowadzenie burs, wykazy stypendystów, kontrole, notatki prasowe

inwentarz książkowy

TBiS oddziały powiatowe:

Aleksandrów Kuj. 1950-1951 (2 j.a.); Brodnica 1948-1951 (2 j.a.); Bydgoszcz 1951 (1 j.a.); Chojnice 1948-1951 (2 j.a.); Grudziądz 1948-1951 (4 j.a.); Inowrocław 1949-1951 (1 j.a.); Lipno 1950-1951 (1 j.a.); Nowe Miasto Lubawskie 1949-1951 (3 j.a.); Sępólno Kraj. 1948 (1 j.a.); Szubin 1947 (2 j.a.); Świecie 1947-1951 (1 j.a.); Toruń 1948-1951 (6 j.a.); Tuchola 1946-1951 (7 j.a.); Włocławek 1946-1951 (9 j.a.); Wyrzysk 1951 (1 j.a.)

Społeczny Fundusz Odbudowy Kraju i Stolicy prowadził działalność od 1946 r. W 1958 r. zmieniono nazwę na Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy, w 1966 r. został przekształcony w Społeczny Fundusz Budowy Szkół. Do zadań SFOKiS należała koordynacja świadczeń na odbudowę stolicy; organizacja zbiórek pieniężnych. W 1972 r. stał się Narodowym Funduszem Ochrony Zdrowia.

Społeczny Fundusz Odbudowy Kraju i Stolicy „SFOKiS” Komitet Wojewódzki w Bydgoszczy 1946-1966 (86 j.a.)

organizacja, zebrania, zjazdy, narady ogólnokrajowe, komisja rewizyjna (działalność), komitety terenowe (działalność), finanse, inwestycje, odznaczenia, propaganda, przebieg „akcji wrześnieowej”, zbiórki pieniężne, zdjęcia

spis roboczy

Społeczny Fundusz Odbudowy Kraju i Stolicy „SFOKiS” – grupa szczątek zespołów komitetów powiatowych i miejskich 1946-1966 (67 j.a.)

spis roboczy

SFOKiS komitety powiatowe

organizacja, protokoły zebrań sprawozdawczo-wyborczych, plany i sprawozdania z działalności, finanse, zbiórki

Aleksandrów Kuj. 1964-1966 (3 j.a.), Bydgoszcz 1962-1964 (2 j.a.), Chełmno 1962-1965 (1 j.a.), Golub-Dobrzyń 1956-1966 (5 j.a.), Lipno 1966 (5 j.a.), Mogilno 1959-1966 (3 j.a.), Radziejów 1963-1965 (3 j.a.), Rypin 1963-1966 (2 j.a.), Sępólno Kraj. 1961-1965 (4 j.a.), Świecie 1964-1965 (2 j.a.), Tuchola

1964-1965 (3 j.a.), **Wąbrzeźno 1946-1965** (1 j.a.), **Wyrzysk 1963-1966** (4 j.a.), **Żnin 1960-1966** (4 j.a.), **Chojnice 1964-1966** (4 j.a.)

spis roboczy

SFOKiS komitety miejskie

Bydgoszcz 1950-1965 (4 j.a.), **Grudziądz 1954-1965** (11 j.a.), **Inowrocław 1952-1965** (1 j.a.), **Włocławek 1954-1965** (4 j.a.)

SFOKiS Komitet Gminny w Świąkatowie, pow. Świecie (1964) (1 j.a.)
zebrania, sprawozdania z działalności

Fundusz Wczasów Pracowniczych został utworzony w 1949 r. Do jego obowiązków należała organizacja różnych form wypoczynku: wczasy zwykłe, sportowe, turystyczno-krajoznawcze, profilaktyczno-lecznicze.

Fundusz Wczasów Pracowniczych Okręgowe Biuro Skierowań w Bydgoszczy 1951-1954 (6 j.a.)

zarządzenia, instrukcje i okólniki

spis roboczy

XI. Organizacje młodzieżowe

Wojewódzki Komitet Porozumiewawczy Organizacji Młodzieżowych w Bydgoszczy został powołany w marcu 1945 r. Jego głównym celem było zjednoczenie ruchu młodzieżowego, udział młodzieży w przygotowaniu akcji politycznych.

Wojewódzki Komitet Porozumiewawczy Organizacji Młodzieżowych w Bydgoszczy 1945-1948 (30 j.a.)

posiedzenia, protokoły konferencji, instrukcje, uchwały plany, sprawozdania z działalności, komitety powiatowe i miejskie (wykazy, działalność)

spis roboczy

Związek Walki Młodych jako przybudówka PPR został powołany w styczniu 1943. I Zjazd Wojewódzki ZWM w woj. pomorskim odbył się 9 IV 1945 r. Działalność związku skupiała się wokół zadań polityczno-oświatowych, integracji organizacji młodzieżowych, zagospodarowania Ziemi Zachodnich.

Zarząd Wojewódzki Związku Walki Młodych w Bydgoszczy 1945-1948
(43 j.a.)

zjazdy, konferencje wojewódzkie, protokoły zebrań zarząd, plany, sprawozdania z działalności, szkolenia, zarządy terenowe (ewidencja, działalność)

spis roboczy

Związek Młodzieży Wiejskiej RP „Wici” został utworzony 26 VI 1928 r. Był związany ze Stronnictwem Ludowym. W Bydgoszczy ukonstytuowanie się komitetu związku nastąpiło 13 VI 1945 r. Związek prowadził działalność wychowawczą i kulturalno-oświatową (uniwersytety ludowe, kursy oświatowe, ruch amatorski, samokształcenie). Zajmował się także agraryzmem, rozwojem spółdzielczości, nowymi metodami gospodarowania.

Zarząd Wojewódzki Związek Młodzieży Wiejskiej „Wici” w Bydgoszczy 1945-1948 (1 j.a.)

statut

spis roboczy

Organizacja Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego została powołana w lutym 1926 r. Patronat nad nią sprawował PPS. W 1936 r. doszło do rozwiązania organizacji. Jej reaktywowanie nastąpiło w 1944 r. Głównym zadaniem OMTUR była praca oświatowa i wychowawcza wśród młodzieży robotniczej. Działalność OMTUR w woj. pomorskim trwała od lutego 1945 r. W październiku 1946 r. została podpisana umowa o współpracy organizacyjnej ze ZWM.

Komitet Wojewódzki Organizacji Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego w Bydgoszczy 1945-1948 (20 j.a.): dokumentacja konferencji wojewódzkich, płaće, plany, sprawozdania z działalności, oddziały terenowe

spis roboczy

Związek Młodzieży Polskiej, utworzony na Kongresie Jedności Młodzieży we Wrocławiu w dniach 20-21 VII 1948 r., przez przymusowe połączenie wymienionych wyżej organizacji młodzieżowych. ZMP podporządkowano także Powszechną Organizację „Służba Polsce” i na zasadach autonomii włączono Związek Akademicki Młodzieży Polskiej. W 1950 r. nastąpiła likwidacja autonomii ZAMP. Do ZMP jako autonomiczną sekcję włączono Związek Harcerstwa Polskiego. Wśród zadań związku wymienić należy: socjalistyczne wychowanie młodzieży, nadzór (nauczyciele, programy nauczania), kolektywizacja wsi. Po październiku 1956 r. nastąpił rozpad ZMP. W styczniu 1957 r. organizację rozwiązano. W woj. pomorskim nastąpiło to 23 I 1957 r.

Zarząd Wojewódzki Związku Młodzieży Polskiej w Bydgoszczy 1948-1956 (542 j.a.)

instrukcje i wytyczne, narady, kampanie sprawozdawczo-wyborcze, plany, sprawozdania z działalności, statystyka członków, szkolenia, zloty młodzieży, działalność związku w szkołach i zakładach przemysłowych, akta osobowe *spis roboczy*

ZMP zarządy powiatowe: protokoły posiedzeń, konferencje, uchwały i wnioski, plany działalności, statystyka, akta osobowe członków, działalność kół

Aleksandrów Kuj. 1953-1956 (5 j.a.); Brodnica 1950-1956 (10 j.a.); Bydgoszcz 1949-1956 (11 j.a.); Chełmno 1952-1956 (6 j.a.); Chojnice 1949-1956 (5 j.a.); Golub-Dobrzyń 1956-1957 (4 j.a.); Gostyń 1954 (1 j.a.); Grudziądz 1950-1955 (9 j.a.); Inowrocław 1951-1956 (19 j.a.); Lipno 1953-1957 (6 j.a.); Mogilno 1949-1957 (8 j.a.); Radziejów 1956 (2 j.a.); Rypin 1949-1957 (7 j.a.); Sępólno Kraj. 1951-1956 (4 j.a.); Szubin 1950-1954 (4 j.a.); Świecie 1952-1956 (16 j.a.); Toruń 1950-1956 (10 j.a.); Tuchola 1949-1956 (8 j.a.); Wąbrzeźno 1950-1955 (3 j.a.); Włocławek 1949-1953 (5 j.a.); Wyrzysk (Nakło) 1952-1956 (9 j.a.); Żnin 1948-1956 (11 j.a.)

ZMP zarządy miejskie: protokoły posiedzeń, plany, sprawozdania z działalności, członkowie, szkolenia, młodzieżowe brygady produkcyjne, działalność kół, imprezy kulturalne

Aleksandrów Kuj. 1949-1956 (3 j.a.); Bydgoszcz 1951-1956 (18 j.a.); Fordon, pow. Bydgoszcz 1951-1956 (11 j.a.); Grudziądz 1952-1954 (5 j.a.); Inowrocław 1949-1956 (38 j.a.); Toruń 1949-1956 (14 j.a.); Włocławek 1954-1956 (6 j.a.)

XII. Organizacje paramilitarne

Liga Lotnicza to organizacja społeczna powołana na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 21 VIII 1947 r. *o uznaniu „Ligi Lotniczej” za stowarzyszenie wyższej użyteczności i rozwiązaniu stowarzyszenia „Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej”*. Była kontynuacją utworzonego w 1945 r. stowarzyszenia Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza. W woj. pomorskim rozpoczęła działalności 27 V 1947 r. Od 1950 r. organizacji podporządkowano aerokluby i szkoły szybowcowe. Liga Lotnicza dbała o rozwój sportu lotniczego, szybownictwa i spadochroniarstwa, przeprowadzała szkolenia. W 1953 r. nastąpiło przejście Ligi Lotniczej przez Ligę Przyjaciół Żołnierza.

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Komitet Powiatowy w Sępólnie Kraj. 1924-1939 (23 j.a.)

organizacja i działalność (wytyczne, posiedzenia, budżety, planowanie i sprawozdawczość), koła gminne i szkolne, szkolenia, sprzęt, propaganda, budownictwo przeciwlotnicze

inwentarz książkowy

Liga Lotnicza Zarząd Okręgu Bydgoskiego w Bydgoszczy 1948-1953 (26 j.a.)

plany, sprawozdania działalności, zebrania, członkowie, finanse, szkoły szybowcowe i aerokluby, szkolenia lotnicze, ruch samolotów, pokazy lotnicze, Święto Lotnictwa

inwentarz książkowy

Liga Przyjaciół Żołnierza to stowarzyszenie utworzone 22 VII 1950 r. na zjeździe połączeniowym Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza, TP ORMO i Polskiego Związku Krótkofalowców. Liga prowadziła akcje szkoleniowe i wychowawcze w kierunku umacniania obronności, kultywowania tradycji narodowych. Stowarzyszenie zakończyło działalność 15 XI 1962 r.

Liga Przyjaciół Żołnierza Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy [1945] 1950-1962 (255 j.a.)

normatywy, posiedzenia, członkowie, plany i sprawozdania z działalności, budżety i bilanse, kluby motorowe, morskie i lotnicze, ośrodek sportów wodnych, zawody, szkolenia i kursy (strzeleckie, lotnicze, łączności, żeglarskie, motorowe), biuletyny informacyjne, notatki prasowe

inwentarz książkowy

Liga Obrony Kraju powołana 13 XI 1962 r. Prowadzi działalność w kierunku obronności.

Liga Obrony Kraju Zarząd Wojewódzki w Bydgoszczy [1954] 1962-1971 [1976]

(160 j.a.)

organizacja, zjazdy, budżety i bilanse, plany, sprawozdania z działalności, kluby wodne i modelarskie, szkolenie obronne, obchody świąt, notatki prasowe

inwentarz książkowy

Powszechna Organizacja „Służba Polsce” została utworzona na mocy ustawy z 25 II 1948 r. *o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz o organizacji spraw kultury fizycznej i sportu*; Komendę wojewódzką w Bydgoszczy powołano 20 III 1950 r. W terenie działały komendy powiatowe, miejskie i gminne. Szkolenie młodzieży odbywało się w brygadach i hufcach. Brygady, początkowo były podporządkowane komendom wojewódzkim, a od 1953 r. podlegały komendom zgrupowania brygad. 67 Brygada PO „SP” w Łęgnowie pozostawała pod nadzorem Komendy Zgrupowania Brygad w Gdańsku. Nieskoszarowanymi jednostkami PO „SP” były hufce. W miastach działały hufce zakładowe, przemysłowe i szkolne, we wsiach – gminne (gromadzkie). Rozwiązanie PO „SP” nastąpiło 31 XII 1955 r. Zadaniem organizacji było włączenie młodzieży do odbudowy i rozbudowy kraju, szkolenie zawodowe, przysposobienie wojskowe, rozwój kultury fizycznej.

Komenda Wojewódzka Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” w Bydgoszczy 1948-1956 (568 j.a)

- **Oddział Organizacyjny (1946-1956)** (299 j.a.): instrukcje, zarządzenia i rozkazy personalne, pracownicy, plany, sprawozdania z działalności, komendy powiatowe i hufce (szkolenia i inspekcje, statystyka), werbunek, wypadki, dochodzenia, 67 brygada (ewidencja junaków)

- **Oddział Propagandy i Szkolenia (1949-1955)** (76 j.a.): działalność polityczno-wychowawcza, szkolenia, współpraca z LZS, propaganda, uzbrojenie, imprezy młodzieżowe, kulturalno-oświatowe i sportowe, notatki prasowe

- **Oddział Zaopatrzenia i Gospodarki (1948-1956)** (169 j.a.): finanse, pracownicy, aprowizacja, umundurowanie, zakwaterowanie, kontrole, odznaczenia

- **Koła Związków: Młodzieży Polskiej (1948-1950)** (2 j.a.): spis członków

- **Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej (1955-1955)** (1 j.a.): spis członków

inwentarz książkowy

Powszechna Organizacja „Służba Polsce” komendy powiatowe i miejskie organizacja, posiedzenia, zarządzenia, plany, sprawozdania, statystyka, analizy z działalności, szkolenia, rejestracja i werbunek młodzieży, likwidacja komend gminnych, akcje i prace społeczne, kulturalno-oświatowe, współpraca z LZS

Aleksandrów Kuj. 1949-1955 (19 j.a.); **Bydgoszcz 1952-1955** (2 j.a.); **Chojnice 1948-1955** (12 j.a.); **Inowrocław 1950-1955** (5 j.a.); **Lipno 1952-1955** (13 j.a.); **Mogilno 1954-1955** (7 j.a.); **Rypin 1954-1955** (2 j.a.); **Sępólno Kraj.**

1951-1954 (22 j.a.); **Szubin 1954-1955** (5 j.a.); **Świecie 1953-1955** (9 j.a.); **Tuchola 1948-1955** (21 j.a.); **Włocławek 1952-1955** (20 j.a.); **Wyrzysk 1953-1955** (5 j.a.); **Żnin 1953-1955** (1 j.a.); **Komenda Miejska PO „SP” w Inowrocławiu 1950** (4 j.a.)

inwentarz książkowy

XIII. Hobbystyczne

Bydgoskie Towarzystwo Fotograficzne rozpoczęło działalność 3 V 1953 r. Początkowo funkcjonowało jako Oddział Polskiego Towarzystwa Fotograficznego, a od 1961 r. jako samodzielne stowarzyszenie. Do jego zadań należała organizacja ruchu fotoamatorskiego, rozpowszechnianie i popularyzacja fotografii, zwłaszcza amatorskiej fotografii artystycznej, zrzeszanie fotoamatorów, organizowanie szkoleń, kursów i wystaw. W okresie od 13 XII 1981 r. do 19 XII 1982 r. towarzystwo było zawieszona. Jego likwidacja nastąpiła 25 I 1999 r.

Bydgoskie Towarzystwo Fotograficzne w Bydgoszczy 1953-1999 (1114 j.a.)
protokoły i sprawozdania z walnych zebrań, protokoły i sprawozdania z posiedzeń zarządu, finanse, członkowie, działalność kulturalna, współpraca z instytucjami, wystawy, konkursy, plenery, zdjęcia reportażowe („wypadki marcowe” 1982), obchody rocznic, notatki prasowe

inwentarz książkowy

Towarzystwa ogródków działkowych były tworzone od 1946 r. Do ich zadań należało organizowanie i popularyzowanie ogrodów i osiedli działkowych oraz pozyskiwanie funduszy.

Towarzystwa ogródków działkowych z terenu woj. bydgoskiego – grupa szczątków zespołów akt 1946-1949 (35 j.a.)

statuty, zebrania, działalność (plany, sprawozdania), inwestycje, podatki, towarzystwa w: Aleksandrowie Kuj., Brodnicy, Bydgoszczy, Chełmnie, Chełmży, Chojnicach, Gniewkowie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Jabłonowie, Koronowie, Kowalewie, Kruszwicy, Łobżenicy, Mątwach, Nakle, Radzyniu Chełm., Rypinie, Sępólnie Kraj., Świeciu, Toruniu, Tucholi, Wąbrzeźnie, Włocławku

spis roboczy

Jak już wspomniano akta kilkudziesięciu organizacji, stowarzyszeń i związków, ze względu na ich fragmentaryczny stan zachowania, umieszczono w zbiorach szczątków zespołów. Akta należące do każdego szczątku zespołu posiadają

wspólny numer ewidencyjny zbioru, np. Polskie legalne organizacje, związki, stowarzyszenia, towarzystwa i komitety – zbiór szczątków zespołów 1919-1945 posiada nr 479, zaś sygnatury w obrębie mają charakter numerus currens.

Polskie legalne organizacje, związki, stowarzyszenia, towarzystwa i komitety – zbiór szczątków zespołów 1919-1945 (138 j.a.):

1. Związek Młodych Narodowców – Ognisko w Świeciu (1931-1934) (1 j.a.): okólniki, regulaminy, spisy członków

2. Legion Młodych – Komenda Obwodu w Wyrzysku (1931-1934) (1 j.a.): okólniki, protokoły, komunikaty

3. Katolickie Stowarzyszenie Mężów – Oddział w Wenecji (1937-1938) (1 j.a.): rejestracja, organizacja

4. Związek Harcerstwa Polskiego – Komenda Harcerzy na miasto Bydgoszcz (1934-1939) (3 j.a.): rozkazy, okólniki, regulaminy

5. Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Oddziału w Aleksandrowie Kuj. (1925-1936) (7 j.a.): okólniki, spisy członków, preliminarze budżetowe, sprawozdania z działalności, uczestnicy kursów

6. Obóz Zjednoczenia Narodowego – Okręg Pomorski w Toruniu (1935-1939) (1 j.a.): członkowie

7. Powiatowe Towarzystwo Rolnicze w Sępólnie (1936-1938) (4 j.a.): plany i sprawozdania z działalności, szkolenia

8. Zjednoczone Związki Powiatów Województwa Pomorskiego i Poznańskiego (1929-1936) (1 j.a.): organizacja, rada narodowa, powiatowa, protokoły posiedzeń sejmiku powiatowego

9. Toruński Klub Tenisowy Lawn (1934) (1 j.a.): statut

10. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Fordonie (1933-1939) (1 j.a.): rejestracja

11. Żeńskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Bydgoszczy (1933-1939) (1 j.a.): rejestracja, skład zarządu

12. Towarzystwo Śpiewu „Halka” w Wyrzysku (1928-1937) (4 j.a.): organizacja, posiedzenia zarządu, sprawozdania z działalności

13. Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych w Bydgoszczy (1921-1933) (3 j.a.): statut, spisy członków, wystawy, obrazy (spisy, ceny)

14. Towarzystwo Rodzina Urzędnicza – Zarząd Ziemi Pomorskiej w Toruniu (1936-1939) (9 j.a.): regulaminy, materiały ze zjazdów, sprawozdania z działalności, preliminarze budżetowe, bilanse

15. Zrzeszenie Aplikantów Sądowych Koło Okręgowe w Bydgoszczy (1936-1939) (2 j.a.): protokoły, statuty, regulaminy, sprawozdania z działalności

16. Zrzeszenie Sędziów i Prokuratorów R.P. Koło w Bydgoszczy (1933-1935) (1 j.a.): okólniki, protokoły, wykazy prokuratorów, asesorów, aplikantów

17. Stowarzyszenie Rodzina Policyjna Koło w Sępólnie (1929-1937) (2 j.a.): instrukcje, protokoły zebrań, sprawozdania z działalności, propaganda

18. Związek Pracowników Samorządu Terytorialnego Koło w Sępólnie (1935-1937) (1 j.a.): okólniki, propaganda

19. Związek Rezerwistów – zarządy powiatowe w Brodnicy, Sępólnie i Wyrzysku (1927-1937) (11 j.a.): rozkazy, okólniki, protokoły konferencji, spisy członków, sprawozdania z działalności

20. Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny Komenda Powiatowa w Sępólnie Kraj. (1930-1939) (3 j.a.): rozkazy, organizacja, protokoły zebrań, sprawozdania z działalności

21. Związek Strzelecki Zarząd Powiatowy w Świeciu (1930-1939) (8 j.a.): rozkazy, organizacja, protokoły zebrań, wykazy członków, zespoły muzyczne, świetlice (spisy)

22. Związek Towarzystw Charytatywnych Diecezji Chełmińskiej Parafia Trzebcz (1938-1939) (1 j.a.): okólniki, listy ofiarodawców

23. Wojewódzki Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Piłsudskiego w Toruniu (1935-1938) (1 j.a.): organizacja, odezwy, komunikaty, propaganda

24. Komitet Niesienia Pomocy Ślązakom Zaolziańskim w Bydgoszczy (1921-1939) (2 j.a.): organizacja, składki

25. Powiatowy Komitet Wychowania Fizycznego i Przynsposobienia Wojskowego w Tucholi (1932-1938) (14 j.a.): okólniki, organizacja, protokoły posiedzeń, budżety, sprawozdania z działalności, działalność komitetów PWiWF

26. Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy (1923-1928) (1 j.a.): statut, protokoły zebrań

27. Towarzystwo Kupców Samodzielnych w Świeciu (1919-1939) (1 j.a.): protokoły posiedzeń

28. Powiatowy Komitet Floty Narodowej w Sępólnie (1927-1936) (2 j.a.): protokoły, organizacja, działalność

29. Powiatowy Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży w Sępólnie (1936-1938) (1 j.a.): organizacja, protokoły zebrań

30. Polski Czerwony Krzyż Oddział Powiatowy w Sępólnie (1920-1939) (7 j.a.): instrukcje, regulaminy, statuty, protokoły posiedzeń, listy członków, sprawozdania z działalności

31. Pomorskie Towarzystwo Rolnicze w Toruniu (1929-1932) (1 j.a.): statut, protokoły posiedzeń, plany i sprawozdania z działalności, praktyki zagraniczne

32. Związek Robotników Rolnych i Leśnych – Sekretariat w Bydgoszczy (1934-1939) (2 j.a.): protokoły posiedzeń, spisy członków, wybory do rad gromadzkich

33. Związek Metalowców w Bydgoszczy (1937-1939) (2 j.a.): organizacja, wnioski o zatrudnienie, interwencje

34. Wojewódzkie Koło Stowarzyszenia Urzędników z wykształceniem prawniczym w Toruniu (1926-1928) (1 j.a.): organizacja, protokoły, statut, wybory władz

35. Towarzystwo Lekarzy Weterynarii Województwa Pomorskiego w Toruniu (1920-1928) (1 j.a.): protokoły zebrań

36. Okręgowy Komitet Floty Narodowej w Bydgoszczy (1928-1932) (10 j.a.): okólniki, statut, protokoły zebrania, wykazy członków, finanse, sprawozdania z działalności, imprezy

37. Pomorskie Towarzystwo Ochrony Zwierząt w Toruniu (1934-1936) (1 j.a.): protokoły zebrań

38. Stowarzyszenie Urzędników Państwowych, Komunalnych i Samorządowych w Toruniu (1923-1925) (1 j.a.): protokoły posiedzeń

39. Związek Właścicieli Tartaków i Kupców Drzewnych w Bydgoszczy (1924-1931) (1 j.a.): organizacja, okólniki, sprawozdania z działalności, giełdy drewna

40. Związek Towarzystw Kupieckich na Obwód Nadnotecki w Bydgoszczy (1929-1932) (1 j.a.): okólniki, rezolucje, protokoły posiedzeń

41. Związek Strzelecki Zarząd Powiatowy w Wyrzysku (1931-1938) (1 j.a.): protokoły zarządu, posiedzenia

42. Towarzystwo Obrony Kresów Zachodnich powiatu sępoleńskiego (1922-1923) (1 j.a.): instrukcje

43. Towarzystwo Rolnicze okolic miasta Koronowa (1845-1846) (1 j.a.): spisy członków, finanse

44. Kółko Rolnicze w Drzycimiu, pow. Świecie (1908-1938) (2 j.a.): protokoły posiedzeń, listy członków, historia działalności

45. Związek Inwalidów Wojennych R.P. Koło w Koronowie (1916-1939) (1 j.a.): renty, wnioski o zapomogi

46. Pomorski Związek Właścicieli Statków Śródlądowych Oddział w Toruniu (1937-1939) (1 j.a.): okólniki, protokoły, wykazy właścicieli barek

47. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” II Jachcice-Bydgoszcz (1921-1938) (1 j.a.): protokoły.

48. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” III Szwederowo-Bydgoszcz (1921-1939) (3 j.a.): protokoły zarządu, zebrań plenarnych i Grona Technicznego

- 49. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Grudziądzu (1928-1939)** (1 j.a.): protokoły Grona Technicznego
- 50. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Koronowie, pow. Bydgoszcz (1895-1939)** (3 j.a.): protokoły zebrania
- 51. Związek Akuszerok miasta Bydgoszczy i okolic (1927-1939)** (2 j.a.): protokoły zebrań
- 52. Chór św. Cecylii w Barcinie (1945-1949)** (1 j.a.): protokoły zebrań
- 53. Towarzystwo Śpiewu św. Cecylii w Mroczy (1905-1934)** (1 j.a.): protokoły zebrań
- 54. Towarzystwo Przemysłowe w Mroczy (1921-1938)** (1 j.a.): protokoły zebrań
- 55. Związek Zawodowych Plastyków Pomorskich (1935-1937)** (1 j.a.): protokoły zebrań
- 56. Organizacja niepodległościowa „Miecz i Plug” (1939-1945)** (2 j.a.): rota przysięgi, rozkazy, foto
- 57. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” Bydgoszcz V Okole – Wilczak (1920-1939)** (1 j.a.): album fotograficzny sekcji kolarskiej
- 58. Katolickie Towarzystwo Robotników Polskich przy Farze w Bydgoszczy (1932)** (3 j.a.): jubileusz 40-lecia działalności (fotografie)
- 59. Katolickie Towarzystwo Robotników Polskich przy parafii Św. Trójcy i św. Józefa w Bydgoszczy (1913, 1934-1938)** (3 j.a.): dyplom, statut, książeczka członkowska
- 60. Pomorski Okręgowy Związek Atletyczny w Bydgoszczy (1958)** (1 j.a.): dyplom okolicznościowy
- 61. Towarzystwo Śpiewu „Halka” w Bydgoszczy (1958)** (1 j.a.): dyplom z okazji 75-lecia
- 62. Bydgoski Chór Męski (1948)** (1 j.a.): dyplom okolicznościowy
- 63. Związek Pomorskich Kół Śpiewackich w Toruniu (1928)** (1 j.a.): pamiętnik II Zjazdu
- 64. Towarzystwo Pań Wincentek przy parafii św. Marcina i Mikołaja w Bydgoszczy (1920-1939)** (1 j.a.): zaproszenie na wycieczkę
- 65. Polski Czerwony Krzyż Koło w Kruszwicy (1919-1939, 1945-1946)** (1 j.a.): protokoły posiedzeń
- 66. Ogólnomiejski Klub Oficerów Rezerwy w Bydgoszczy (1956-1987)** (3 j.a.): kroniki działalności
inwentarz książkowy

Grupa szczątków zespołów towarzystw z terenu woj. bydgoskiego (pomorskiego) 1948-1963 (37 j.a.):

1. Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Bydgoszczy (1952-1962) (3 j.a.): posiedzenia, sprawozdania z działalności

2. Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Bydgoszczy (1949) (1 j.a.): sprawozdania z działalności

3. Towarzystwo Muzyczne w Bydgoszczy (1957-1959) (1 j.a.): plany finansowe, działalność opery i operetki

4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Okręg Pomorski w Bydgoszczy (1950) (1 j.a.): plan działalności

5. Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Szkół Wyższych Oddział Pomorski w Toruniu Koło Lokalne w Bydgoszczy (1947-1950) (8 j.a.): imienne wykazy członków, sprawozdania z działalności, obchody świąt

6. Towarzystwo Przyjaciół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Oddział w Bydgoszczy (1948) (6 j.a.): statut, sprawozdania z działalności

7. Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej Zarząd Okręgu Pomorskiego w Bydgoszczy (1953-1955) (16 j.a.): walne zebrania, spisy i ankiety członków, sprawozdania z działalności, kursy j. rosyjskiego, fotografie

8. Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej w Bydgoszczy (1962-1963) (1 j.a.): protokoły posiedzeń

spis roboczy

Organizacje społeczno-polityczne z terenów pow. chojnickiego, sępoleńskiego i tucholskiego – zbiór szczątków zespołów 1753-1938 (7 j.a.):

1. Związek Zawodowy Pracowników Miejskich w Chojnicach (1936-1937) (1 j.a.): akta ogólne, korespondencja

2. Bractwo Kurkowe w Sępólnie (1753-1923) (3 j.a.): statut, majątek, zebrania, listy członków, strzelania

3. Ochotnicza Straż Pożarna w Tucholi (1897-1938) (3 j.a.): walne zebrania, protokoły posiedzeń zarządu, ewidencja członków

inwentarz książkowy

Akta organizacji i stowarzyszeń z terenu pow. Chojnickiego – zbiór szczątków zespołów 1945-1979 (91 j.a.):

1. Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Konarzynach (1960-1973) (6 j.a.): protokoły posiedzeń, spisy, karty rejestracyjne członków i kandydatów

2. Komitet Uczczenia Ofiar Zbrodni Hitlerowskich w Chojnicach (1945-1946) (20 j.a.): protokoły zebrań, działalność, ekshumacje, cmentarz pomordowanych w Chojnicach

3. Liga Obrony Kraju w Konarzynach (1962-1979) (1 j.a.): zebrania, ewidencja członków, plany i sprawozdania z działalności

4. Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich Oddział w Chojnicach (1945-1949) (1 j.a.): zbrodnie hitlerowskie w Chojnicach i powiecie (przesłuchania świadków)

5. Polski Czerwony Krzyż Oddział Powiatowy w Chojnicach (1945-1947) (9 j.a.): organizacja, zakładanie kół, sprawozdania z działalności, poszukiwania osób, grobownictwo wojenne

6. Polski Związek b. Więźniów Politycznych Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych w Chojnicach (1947-1949) (8 j.a.): członkowie i ewidencja podopiecznych

7. Polski Związek Zachodni Oddział Powiatowy w Chojnicach (1945-1948) (5 j.a.): koła związku, kwestionariusze członków, spis pomordowanych w powiecie chojnickim

8. Towarzystwo Handlowców w Chojnicach (1947-1961) (10 j.a.): rejestracja, statuty, protokolarz, deklaracje członkowskie, finanse

9. Związek Bojowników o Wolność i Demokrację Oddział w Chojnicach (1949-1971) (22 j.a.): protokoły posiedzenia, weryfikacja członków, sprawozdania z działalności, pomoc socjalna

10. Związek Inwalidów Wojennych RP Koło w Chojnicach (1947-1949) (1 j.a.): sprawozdania z działalności

11. Związek Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 w Poznaniu Koło w Chojnicach (1947-1949) (2 j.a.): protokoły posiedzeń, ewidencja członków

12. Związek Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację Oddział w Chojnicach (1947-1949) (6 j.a.): protokoły zebrań, akta członków spis roboczy

Bibliografia

Informator o zasobie archiwalnym Archiwum Państwowego w Bydgoszczy, red. M. Dereżyńska-Romaniuk, Bydgoszcz 2013.

ZoSIA – Zintegrowany System Informacji Archiwalnej.

Serwis internetowy *Szukaj w Archiwach*.